

KERKEN: EEN VERWIJZING NAAR GOD

Iedere weekdag vier ik om half negen de Eucharistie in de Sint Jan. Ik voel mij bevoorrecht om juist in dit indrukwekkende Godshuis bijna dagelijks de liturgie te mogen vieren. De kathedraal, maar dat geldt natuurlijk voor ieder katholiek kerkgebouw, vormt een huis van gebed. Een huis van God waar de Heilige Schrift wordt voorgelezen en de sacramenten, heel bijzonder het sacrament van de Eucharistie, worden gevierd. Een kerkgebouw bestaat uit duizenden stenen die steeds weer wordt gevuld door gelovigen als levende stenen met Christus als hoeksteen. Ieder katholiek kerkgebouw heeft een sacramentele dimensie; vormt een verwijzing naar God. Onze kerkgebouwen zijn een symbool van de kerstening van ons land en van christelijke presentie.

Maatwerk

Vanaf de zestiger jaren van de vorige eeuw zien veel sociologen een cultuurbreuk. Door de hogere scholing van de bevolking en een hogere welvaart is een sterke individualisering op gang gebracht. Veel mensen zijn zeker nog wel religieus maar kunnen de relevantie van de parochie of kerkelijke gemeente maar moeilijk zien. Minder mensen en minder middelen betekent ook een onvermijdelijke vermindering van het aantal kerkgebouwen in ons eigen bisdom en in geheel ons land. Steeds weer wordt de spannende vraag gesteld wat wij moeten doen met overtollige kerkgebouwen. In mijn beleidsplan *Samen*

bouwen in vertrouwen van oktober 2016 schrijf ik dat voor de kerken geen groot masterplan bestaat. Ik pleit voor de toepassing van het katholieke subsidiariteitsbeginsel. Met andere woorden: een decentrale aanpak waarbij parochiebestuur en bisdom samen kijken naar de beste oplossing. Geen top down beleid dus maar maatwerk. Steeds weer wijs ik onze gelovigen op de verantwoordelijkheid van hun doopsel. Er is zoveel katholiek leven als katholieken zelf waarmaken en er zijn zoveel katholieke kerkgebouwen als katholieken zelf in stand willen en kunnen houden. Zo houd ik onze gelovigen een spiegel voor: wat is uw kerkgebouw u waard?

Cenakelkerk

Recent bezocht ik de prachtige Cenakelkerk. Binnen de parochie van de Heilige Drie-eenheid van Nijmegen vormt deze kerk een indrukwekkend Godshuis. Het is niet alleen een parochiekerk. De Cenakelkerk vormt vanouds ook een pelgrimskerk. Een kerk die mensen van heinde en ver aantrekt. In Nijmegen en wijde omgeving kennen velen nog de naam van pastoor Toon Rabou. Hij trok katholieken uit de regio naar zijn kerk. Vanwege de uitzonderlijke schoonheid is de Cenakelkerk door het Catharijneconvent uitgekozen om deel uit te maken van het grootste museum van Nederland. Dit project omvat landelijk een aantal kerken en synagogen die zijn geselecteerd om te worden bezocht. Zo krijgt de originele functie van de Cenakelkerk als pelgrimskerk een nieuwe inhoud. De Cenakelkerk wil een open en gastvrije kerk zijn. Hopelijk zal de

schoonheid van deze kerk mensen met het Godsgeheim in contact brengen. In de audiotour die is samengesteld, krijgt iedere bezoeker de kans de rijkdom van deze kerk te ontdekken. Het overkoepelend thema van de audiotour vormt het thema grensgangers. De apostel Paulus vormt zo'n grensganger. Hij staat ook vrij prominent in de Cenakelkerk afgebeeld. Paulus verlegt zijn grenzen. Hij doorbreekt een vruchteloos wij-zij denken. Indrukwekkend schrijft hij in zijn brief aan de Galaten: Er is geen jood of heiden meer; er is geen slaaf of vrije; er is geen man of vrouw: allen tezamen zijt gij één persoon in Christus Jezus.

Pelgrims

Hopelijk zullen veel pelgrims de Cenakelkerk gaan bezoeken. Deze is open voor parochianen maar ook voor andere Godzoekers. Ik nodig u uit om deze zomer eens een tocht te maken naar de Heilige Landstichting om met eigen ogen de Cenakelkerk te bewonderen. Een Godshuis waar zoveel schoonheid te ontdekken valt en waar mensen inspiratie kunnen opdoen voor hun tocht als pelgrims, pelgrims op weg naar God.

Mgr. dr. Gerard de Korte

Agenda mgr. de Korte

Doordeweek: 8.30 uur H. Eucharistie in de kathedraal

augustus

- 3 10.00 uur stafvergadering
- 4 10.00 uur interview Brabants Dagblad
- 6 10.00 uur H. Eucharistie b.g.v. de 100^e sterfdag van frater Andreas, Fraters van Tilburg

- 13 15.00 uur H. Eucharistie, Beers (Mariahulde)
- 15 Maria Tenhemelopneming
8.30 uur H. Eucharistie kathedraal
19.00 uur H. Eucharistie, Meerveldhoven
- 17 10.00 uur stafvergadering
- 20 H. Eucharistie
- 24 10.00 uur stafvergadering
- 27 10.00 uur H. Eucharistie Waspik b.g.v. 175-jarig bestaan van de kerk
- 28 ontmoeting fractie Christenunie
- 30-31 Christelijk Sociaal Congres, Doorn

september

- 1 10.00 uur stafvergadering
- 3 11.00 uur viering 150-jarig bestaan Catharinakerk Eindhoven
- 4 11.00 uur vergadering permanente raad, Utrecht
Opening academisch jaar Tilburg University
- 6 14.00 uur ontmoeting Franciscaanse provinciaals
- 7 10.00 uur stafvergadering
13.30 uur viering 60-jarig bestaan Kansfonds, Den Bosch
- 10 10.00 uur bedevaart met St. Petrusparochie Uden naar Handel
- 12 10.00 uur bisschoppenvergadering, Utrecht
- 13 10.30 uur vergadering MLB
19.00 uur herdenking Tweede Wereldoorlog, Waalre
- 14 10.00 uur stafvergadering
19.30 uur lezing Ontmoetingskerk, Valkenswaard
- 15 14.00 uur vergadering SOL
- 16-17 Reformatie 500 provincie Noord-Brabant
- 17 Eucharistie, Velddriel
- 19 19.30 uur lezing, Groesbeek
- 21 10.00 uur stafvergadering
14.00 uur priesteraad
16.30 uur Raad voor Economische Aangelegenheden (REA)
- 22 20.00 uur lezing 'Anders in de Kerk', Bokhoven
- 23 Ridderdag Orde van Malta
- 24 11.00 uur H. Eucharistie en receptie b.g.v. 50-jarig bestaan Thomaskerk, Eindhoven
- 25 19.30 uur Lekenraad
- 26 20.00 uur diakenberaad

- 27 14.00 uur symposium b.g.v. het afscheid van burgemeester A. Rombouts, Noordbrabants Museum Den Bosch
19.30 uur avond oecumene, Nuenen
- 28 10.00 uur stafvergadering
15.00 uur kathedraal kapittel
- 29 14.00 uur bezoek gemeenschap van de paters Kapucijnen en broeders Penitenten, Tilburg
- 30 10.00 uur lezing VKMO, Den Bosch

Wereldgebedsdag voor de Schepping

Op vrijdag 1 september 2017 vragen christenen in 's-Hertogenbosch aandacht voor de bescherming van de aarde, bij gelegenheid van de jaarlijkse Wereldgebedsdag voor de schepping. Dat

doen ze met een processie langs plaatsen in de stad waar concrete inzet voor de aarde zichtbaar wordt gemaakt.

De tocht voert langs onder meer natuurgebied Het Bossche Broek, de biologische markt en de tuin van de Sint-Janskathedraal. Bij de 'staties' wordt aan de hand van inleidingen, reflectie, gebed en zang stilgestaan bij actuele thema's als klimaatverandering en vluchtelingen, duurzaam waterbeheer en duurzame voeding. De processie wordt afgesloten met een oecumenische gebedsviering in de Sint-Janskathedraal.

Verbonden met miljoenen

De oecumenische processie wordt georganiseerd door de Conferentie Nederlandse Religieuzen (KNR), het bisdom van 's-Hertogenbosch en het Beraad van Kerken 's-Hertogenbosch. De deelne-

mers verbinden zich met miljoenen christenen wereldwijd die jaarlijks op 1 september stilstaan bij het behoud van de aarde en alle leven dat zich daarop bevindt.

Paus Franciscus heeft kort na het verschijnen van zijn encycliek *Laudato Si'* in 2015, 1 september uitgeroepen tot jaarlijkse Wereldgebedsdag voor de Schepping. Hij sloot daarmee aan bij het initiatief van de Orthodoxe Kerk die al sinds 1989 op 1 september een 'Dag van gebed voor de bescherming van de schepping' houdt, die ook door de Wereldraad van Kerken wordt ondersteund. De dag is daarnaast het begin van een 'scheppingsperiode' die in een aantal christelijke kerken in acht wordt genomen en die loopt tot 4 oktober, de feestdag van Franciscus van Assisi.

Gebed en inzet

"De processie maakt zichtbaar dat voor christenen gebed en inzet

voor de schepping hand in hand gaan.", zegt Embregt Wever, die namens het bisdom van 's-Hertogenbosch lid is van de werkgroep die de tocht organiseert. "De mensheid zal anders moeten leren omgaan met de schepping. Paus Franciscus spreekt in dat verband van een 'ecologische bekering'. Als christenen geloven we dat het de Heilige Geest is die bekering bewerkt: ons doen en laten wezenlijk verandert. Vandaar het belang van gebed, want daarin verbinden we ons dieper met de bron van ons leven, waaruit we de gaven van de Geest ontvangen."

Het programma begint op 1 september om 13.30 uur met een openingsviering in de Grote Kerk. De processie voert vanaf 14.15 uur langs de biologische markt (Markt), het Noordbrabants Museum aan de Verwersstraat, Het Bossche Broek, de Zusters van de Choorstraat (Papenhulst), naar de tuin van de Sint-Janskathedraal. Van elke 'statie' wordt een symbool meegenomen naar de Sint-Jan waar om 17.00 uur een afsluitende gebedsviering plaatsvindt. Voorgangers zijn de dominees Jan Geersing en Erica Scheenstra en bisschop Gerard de Korte.

Eenieder is van harte uitgenodigd om deel te nemen aan de processie op vrijdag 1 september. Vanaf 13.15 uur is de ontvangst in de Grote Kerk (Kerkstraat 20). De slotviering in de Sint-Janskathedraal eindigt rond 17.30 uur.

Voor meer informatie kunt u terecht bij de heer Embregt Wever. Hij is te bereiken via telefoonnummer 073 523 2035 of e-mail: ewever@bisdomdenbosch.nl

Benoemingen / ontslagen

De heer **G.B.M. Wiggers** te Schijndel per 15 mei 2017 de pastorale zending en opdracht als pastoraal werker ten behoeve van de Zusters Franciscanessen van Veghel.

Mevrouw drs.ir. **M.W.A.A. van den Broek** te Rosmalen per 15 juli 2017 benoeming tot bisschoppelijk gedelegeerde voor het familiepastoraat.

De eerwaarde heer **J.S. van Bommel** ofm te Megen per 15 juli 2017 benoeming tot bisschoppelijk gedelegeerde voor de religieuzen.

De zeereerwaarde pater drs. **Th.S.G. van Drunen** SJ te Nijmegen per 1 augustus 2017 eervol ontslag als pastor van de parochie Heilige Stefanus te Nijmegen.

De zeereerwaarde pater prof. dr. **E.J.J.M. Kimman** SJ te Antwerpen per 1 augustus 2017 benoeming tot pastor van de parochie Heilige Stefanus te Nijmegen.

De zeereerwaarde heer drs. **F.M. As** te Sint Michielsgestel per 1 september 2017 benoeming tot pastoor van de parochie

Christus Koning te Veldhoven onder gelijktijdig eervol ontslag als pastoor van de parochie Heilige Michaël te Schijndel.

De zeereerwaarde heer **C.S.J. Michael** te Schijndel per 1 september 2017 benoeming tot pastoor van de parochie Heilige Michaël te schijndel.

De hoogerwaarde heer **R.F.G. Wilmink** te Eindhoven per 1 september 2017 eervol ontslag als waarnemend pastoor van de parochie Christus Koning te Veldhoven.

De zeereerwaarde pater **S.R. Malaka** te Veldhoven per 1 september 2017 eervol ontslag als pastor van de parochie Christus Koning te Veldhoven.

De zeereerwaarde heer **Th.H.M.C.M. van Osch** te Uden per 1 september 2017 eervol ontslag als pastoor van de parochie Sint Petrus te Uden.

De hoogerwaarde heer **J.M.M. van de Laar** te Helmond per 1 september 2017 benoeming tot waarnemend pastoor van de parochie Sint Petrus te Uden.

Mevrouw **H.N.M. van Hattum** te Helvoirt per 1 september 2017 de pastorale zending en opdracht als pastoraal werkster in de parochie Heilige Franciscus te Veghel.

Jaarprogramma 2017-2018: 2 GET THERE

Vrijdag 7 juli sloten zo'n 120 jongeren samen het school- en werkjaar af tijdens het tuinfeest in Oss. Na een mooie viering, waarin mgr. de Korte voorging, was er een heerlijke barbecue, veel gezelligheid en de presentatie van het nieuwe jaarprogramma. Al is het nu vakantie, achter de schermen is er al hard gewerkt voor het seizoen 2017-2018. Ook komend school- en werkjaar heeft Jong Bisdom Den Bosch weer een

leuk, goed en interessant programma voor tieners en jongeren, vol met activiteiten waarin zij elkaar kunnen ontmoeten, verdieping vinden, op bedevaart gaan en samen met andere jongeren geloof kunnen beleven.

Voor de begeleiders zijn er, net als voorgaande jaren, verschillende mogelijkheden om te groeien in tiener- en jongerenwerk en er inspiratie voor op te doen, te denken valt o.a. aan de cursus tienerpastoraat in het najaar en de impulsdag in het voorjaar.

Het komend jaar staat in het teken van het thema 2 GET THERE, of wanneer het snel wordt uitgesproken TOGETHER.

Met dit thema zullen jongeren dit jaar samen op weg gaan en zo de rijkdom van het katholieke geloof ontdekken en ervaren. Tijdens Refresh Together, de opening van het seizoen, op zondag 10 september in Cuijk gaan tieners en jongeren actief aan de slag met dit thema. Met GPS gaan zij op zoek en zullen verdieping vinden en iets voor de ander kunnen betekenen. Tijdens deze dag vieren de jongeren buiten bij de Maria-grot in Katwijk en zullen zij de dag afsluiten met een warme maaltijd. Alle tieners en jongeren van 12 tot 30 jaar zijn van harte uitgenodigd.

Meer informatie over het jaarprogramma en de geplande activiteiten kunt u vinden op: www.jongbisdomdenbosch.nl. Mocht u vragen hebben of komend jaar ondersteuning wensen

bij het tiener- en jongerenwerk in uw parochie, neem dan contact via: jongeren@bisdomdenbosch.nl.

Dag van de Wereldkerk 24 september

Op zondag 24 september wordt in ons bisdom de zogenoemde Dag van de Wereldkerk gevierd. Hulpbisschop mgr. Rob Mutsaerts gaat die dag om 11.45 uur voor in een eucharistieviering in de Sint-Jans-kathedraal waarvoor in het bijzonder de duizenden gelovigen in ons bisdom zijn uitgenodigd die oorspronkelijk uit andere landen komen. De viering is onder de naam Migrantendag in 2009 voor de eerste keer georganiseerd bij gelegenheid van het 450-jarig bestaan van het bisdom. Sindsdien werd de dag jaarlijks in een andere parochie georganiseerd en had de viering een regionaal karakter. De inmiddels tot Wereldkerkdag omgedoopte viering vindt dit jaar in

Colofon

De nieuwsbrief is een uitgave van het **bisdom van 's-Hertogenbosch**. De *BisdomNieuwsbrief* wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief kunnen doorgeven worden via het mailadres: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:
Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch
Postadres: Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch
T: 073 523 20 20
E: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl
W: www.bisdomdenbosch.nl

Verschijnt elf maal per jaar

's-Hertogenbosch plaats voor het gehele bisdom. "Het uitgangspunt is om samen met al onze katholieke broeders en zusters uit diverse landen het vuur in ons geloof brandend te houden en met elkaar te delen", zegt medeorganisator Jurriaan Borst. De viering in de Sint-Jan krijgt een internationaal karakter. Zo brengen verschillende koren liederen in de eigen taal ten gehore. Na de H. Mis is er een kort moment van aanbidding. Aansluitend is er in het Sint-Janscentrum een maaltijd die wordt verzorgd door verschillende gemeenschappen uit het bisdom en een programma met muziek en een spreker. Er zal bovendien gelegenheid zijn het sacrament van boete en verzoening te ontvangen.

Ontmoetingen met Jezus

Komend studiejaar zal er opnieuw een diocesane bijbelcursus worden aangeboden. Tien bijeenkomsten rond ontmoetingen die Jezus met mensen had en gesprekken die Hij met hen voerde.

Jezus heeft in zijn leven op aarde veel mensen ontmoet. Hij voerde boeiende gesprekken die vaak getuigen van grote wijsheid en bewogenheid. Deze ontmoetingen kunnen ons veel leren en leveren voldoende gespreksstof op. Immers, Jezus spreekt ook ons aan.

Jezus ging met mensen in gesprek. Hij deed dat in huis en op straat, in de tempel en in de synagoge. Tijdens deze ontmoetingen kwam niet zelden het hele leven aan de orde. In deze cursus worden tien van zulke ontmoetingen besproken. Ontmoetingen met een geleerde man, een dorstige vrouw, een machteloze zieke, een wanhopige moeder, een op heterdaad betrapte zondares, een onwetende blinde, een nieuwsgierige koning,

een gelukkige misdadiger, een ongelovige gelovige en een verdrietige visser.

De ontmoetingen, schriftperikopen, gaan we niet vers voor vers uitspitten, maar we zullen er enkele praktische lessen uittrekken. We zullen ontdekken dat Jezus ook nu met ons in gesprek gaat. Hij spreekt ons immers aan, in zijn Woord, door de prediking, in ontmoetingen met anderen. Terwijl Hij dat doet, probeert Hij ons hart te raken en ons leven te veranderen.

Data: dinsdag 10 oktober, 24 oktober, 14 november, 28 november, 12 december 2017, 9 januari 2018, 23 januari, 6 februari, 20 februari, 6 maart, telkens van 19.30 tot 21.30 uur.

Locatie: Sint Janscentrum, Papenhulst 4, 's-Hertogenbosch

Vakantie

In verband met de vakantietijd zal in augustus geen bisdomnieuwsbrief gemaakt en verzonden worden.

Het eerstvolgende nummer van de bisdomnieuwsbrief kunt u verwachten in de laatste week van september.